

Drie jaar NEW-plein op de BHS

Draaiboek NEW-plein

Vooraf

Wat ooit in 2007-2008 begon als een kleinschalig experiment gedurende twee maanden met drie docenten wiskunde en drie eerste klassen heeft zich in drie jaar ontwikkeld tot het NEW-plein. Voor de drie kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde werken 8 docenten en twee remedial teachers samen twee keer per week om bijna 150 leerlingen (drie eerste en drie tweede) zelfstandig aan hun eigen programma te werken. Zij dagen leerlingen uit hun talenten voor de drie vakken op een voor hen zo hoog mogelijk niveau te ontwikkelen.

Vorig schooljaar (2008-2009) is een half jaar ervaring op gedaan met het Newplein in drie eerste klassen. De positieve ervaringen hebben er toe geleid dat de pilot mede met het oog op de aansluiting met de pleinen van het derde leerjaar werd voortgezet in het tweede jaar en werd uitgebreid met een nieuwe groep leerlingen in het eerste jaar.

Op grond van inbreng van leerlingen (tevredenheidsonderzoek) en uitvoerige evaluatie van de teamleden zijn er dit schooljaar een tweetal punten verbeterd. Zo is de duur van het NEW-plein gewijzigd van drie uren aaneengesloten naar twee uren aaneengesloten en één los uur. Bij de bemensing heeft de mentor sterke voorkeur en geven docenten in ieder geval aan elkaars klassen les, zodat zij de leerlingen kennen (wanneer het NEW-plein naar meer klassen wordt uitgebreid zal de mentoreis steeds meer onder druk komen te staan).

*Fulco
Jacoline
Lotte
Shuhairy
Chantal
Nynke
Jelle
Tim
Teije*

1. Hoe werken we op het NEW-plein

1.1. Waarom een NEW-lesplein?

Het NEW-plein staat voor de collegiale en inhoudelijke samenwerking tussen de vakken **Nederlands**, **Engels** en **Wiskunde**. In vergelijking met de andere pleinen van de school – techniek, wereldplein, vreemde talen, zorg en welzijn, economie- een op het eerste gezicht wat ongebruikelijke clustering van vakken. Zonder andere vakken onrecht te willen aandoen zien we deze vakken als de basisvakken voor alle leerlingen, ook al onderschrijven we de visie van de school dat een evenwichtig vakkenaanbod bestaat uit hoofd-hart-handen! De aandacht die momenteel aan de vakken taal en rekenen wordt gegeven in primair en voortgezet onderwijs (de drempelniveaus) komt niet zomaar uit de lucht vallen. Ook Engels rekenen we vanwege haar centrale rol in het curriculum tot het basisaanbod voor alle leerlingen.

Talentontwikkeling

We vinden dat de school voor deze drie vakken haar uiterste best moet doen om alles uit leerlingen te halen. Zeker omdat het tot de taak van het PO en VO gerekend moet worden dat kinderen voor deze vakken de drempelniveaus en liever iets meer gaan halen.

Dit betekent dat leerlingen naast hun basisprogramma uitgedaagd moeten worden hun talenten op het gebied van taal, rekenen en Engels optimaal te ontwikkelen. Met optimaal bedoelen we dat een leerling met een advies KB bijvoorbeeld voor wiskunde ook opdrachten moet kunnen maken op H/V-niveau en dat deze lijn tot en met de examenklas doorgezet moet worden! Voor leerlingen die moeite hebben het drempelniveau te halen doen we ons uiterste best dit niveau wel te halen door op het NEW-plein een steuntje in de rug of extra individuele begeleiding te geven. Uiteraard *zo lang als dat nodig is!*. We willen leerlingen niet stigmatiseren op een bepaald niveau. Daarom moeten alle leerlingen de mogelijkheid hebben extra uitdagende opdrachten te kiezen, ook de leerlingen die normaal gesproken wat meer moeite met Nederlands, Engels of wiskunde hebben.

Leren leren

We hebben de overtuiging dat motivatie de motor is voor leren. Kinderen moeten daarvoor de noodzaak en het nut inzien van datgene wat ze moeten leren. De opdrachten moeten uitdagend zijn: net iets moeilijker dan je aankunt; over interessante dingen gaan; een relatie met de werkelijkheid hebben (betekenisvol); een bevredigend resultaat opleveren. Onze tweede overtuiging is dat leerlingen beter gemotiveerd zijn wanneer ze *mede* de regie hebben op hun eigen werk. Het klinkt paradoxaal, maar onze rol als docent is daarbij essentieel: begeleiden bij het kiezen van de juiste opdracht (wat de leerling net (niet) aankan); op tijd feedback geven (goed gedaan! dit moet je nog 's enz.); een realistische inschatting kunnen maken wat je in een ochtend of middag kunt doen én begeleiden van leerlingen die hier meer moeite mee hebben.

Een derde overtuiging is dat samenwerkend leren de effectiviteit van het leren verhoogt en dat een sfeer van samenwerking (leerling-leerling, leerling-leraar, leraar-leraar) een positief leerklimaat en dus de motivatie bevordert.

Relatie met schoolontwikkeling

De school gaat er van uit dat het concept 'plein' in samenhang met een modulaire aanpak de verdere ontwikkeling naar een meer leerling gericht en vraag gestuurd curriculum zal stimuleren.

Voor de bovenbouw is het 'pleinconcept' meer gebaseerd op een brede vakinhoudelijke en maatschappelijke context. Voor de onderbouw is gekozen voor een 'pleinconcept' dat leerlingengroepen en teams meer als criterium neemt voor de vaststelling van pleingroepen.

1.2. De organisatie

Om op een doeltreffende manier op het NEW-plein te kunnen werken moet aan tien voorwaarden worden voldaan.

- één grote ruimte waar plaats is voor drie klassen (of drie lokalen die met schuifdeuren in no-time zijn om te toveren tot één ruimte);
- een extra ruimte of lokaal waar een docent workshops of korte instructie kan geven
- de drie docenten moeten aan elkaars klassen lesgeven: leerlingen en docenten moeten elkaar goed kennen; het past in de teamgedachte van de school, maar het is ook een voorwaarde voor het creëren van een goed samenwerkings- en leerklimaat op het plein);

- goede communicatie van NEW-plein docenten met team/mentorjaargroep: naast lesgeven aan elkaars klassen ook mentor van de klassen; een ander optie is dat de docenten deel uitmaken van het kernteam;
- wekelijks een moment waarop de teamleden met elkaar kunnen overleggen: zonder samenwerking op teamniveau geen samenwerking in de klas!
- Beschikbaarheid van voldoende laptops in het lokaal;
- Op het plein is een vierde begeleider aanwezig die de extra (individuele) begeleiding voor leerlingen verzorgt. In principe hebben alle 4 docenten dezelfde (begeleidiende) rol. De extra ondersteuner heeft daarnaast de rol leerlingen individueel te ondersteunen bij vaardigheden die betrekking hebben op 'leren leren', bijvoorbeeld leerlingen die moeite hebben met plannen.
- De indeling van het NEW- plein blok uur en één uur zag er aanvankelijk als volgt uit:

Blok uur plein 125 minuten	
15 minuten	Plannen/ zelfstandig werken
25 minuten	Werken/overleggen
15 minuten	Zelfstandig werken
25 minuten	Werken/overleggen
15 minuten	Zelfstandig werken
25 minuten	Werken/overleggen
5 minuten	Opruimen
Één uur plein 60 minuten	
15 minuten	Plannen/zelfstandig werken
25 minuten	Werken/overleggen
15 minuten	Zelfstandig werken
5 minuten	Opruimen

- Op het bord worden de afspraken voor leerlingen aangegeven

1.3. Programma

Voor de start van het NEW-plein krijgen de leerlingen een introductieprogramma. Dit staat beschreven in het voorbereidingsprogramma: 'Welkom op het NEW-plein'.

Welkom op het 'NEW-plein'

Beste leerlingen van 1A, 1B en 1C,

In de eerste klas van de Burgemeester Harmsmaschool gaan drie vakken samenwerken. Vanaf week 3... (de week na Ameland) zullen de .....ochtend en .....ochtend er voor jullie anders uitzien. Hieronder staan de belangrijkste veranderingen:

1. Op het 'N.E.W.-plein' heb je les in Nederlands, Engels en wiskunde. Voor al deze vakken heb je natuurlijk altijd je boeken bij je.
2. Op het 'N.E.W.-plein' heb je op dinsdagochtend en woensdagochtend gezamenlijk les. Er is 1 grote ruimte in hal 1 met daarin tafelgroepen met van elke klas 2 leerlingen.
3. De uren die je op het NEW-plein hebt zijn opgedeeld in steeds twee fases:

fase:	wat je doet:
<u>zelfstandig werken</u>	<ul style="list-style-type: none"> - in stilte werken - leren - opdrachten op de computer
<u>werken/overleggen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - in stilte werken - overleggen (fluisteren) - opdrachten nakijken - vragen stellen (fluisteren)

4. De ochtenden zijn op de volgende manier ingedeeld:

De .....ochtend is een blokuur. Die is op de volgende manier ingedeeld:

15 minuten	Zelfstandig werken en plannen
25 minuten	Werken/overleggen
15 minuten	Zelfstandig werken
25 minuten	Werken/overleggen
15 minuten	Zelfstandig werken
25 minuten	Werken/overleggen
5 minuten	<i>Opruimen</i>

Op .....ochtend heb je 1 uur. Die is op de volgende manier ingedeeld:

15 minuten	Zelfstandig werken en plannen
25 minuten	Werken/overleggen
15 minuten	Zelfstandig werken
5 minuten	<i>Opruimen</i>

5. Je mag zelf weten met welk vak je bezig gaat. Houd wel in de gaten dat je goed op schema blijft voor de vakken. Ook moet je goed kijken wanneer je toetsen of SO's hebt, zodat je ze kan voorbereiden.
6. Tijdens de 'werken/overleggen' fase kan het zijn dat een docent leerlingen uit de klas haalt om instructie over een bepaald onderwerp te geven.

Nakijken kan aan de nakijktafels. Per vak is er een bureau waar je aan kan nakijken. Aan het bureau mogen maximaal vier leerlingen tegelijk zitten. Voordat je na mag kijken moet je eerst aan één van de docenten laten zien dat je het af hebt. Dit hoeft niet perse de docent van dat vak te zijn! Wacht niet tot je het werk voor de hele week af hebt voordat je gaat nakijken, maar probeer na elk onderdeel na te kijken!

Voor de docent

Voor elke pleinuur moeten we het plein klaar zetten (± 15 minuten)

Blok uur plein 125 minuten		Tijdens de bel bij de deur de leerlingen verwelkomen, eventueel instructie geven.
15 minuten	Plannen/ zelfstandig werken	Central starten door een docent en aanwijzen naar de informatie op het bord. Elke docent neem een aantal groepen onder zijn toezicht en bekijk/help met de planners.
25 minuten	Werken/overleggen	Leerlingen helpen, toezicht houden, instructie geven.
15 minuten	Zelfstandig werken	toezicht houden
25 minuten	Werken/overleggen	Leerlingen helpen, toezicht houden, instructie geven.
15 minuten	Zelfstandig werken	toezicht houden
25 minuten	Werken/overleggen	Leerlingen helpen, toezicht houden, instructie geven.
5 minuten	Opruimen	Opruimen, wanden sluiten, plein bespreken.

1.4. Weekplanners

Leerlingen werken met een weekplanner. Deze planner is voor alle drie de vakken gelijk en wordt integraal, ook tijdens de reguliere lessen gebruikt. I.v.m. afstemming van toetsen staan alle drie de vakken op één weekplanner. Er wordt gewerkt in periodes van 6 weken. Een 'leercyclus van één week' hoeft niet per sé van maandag tot en met vrijdag te lopen of parallel met het NEW-plein; een 'leercyclus'(planning) kan ook op maandag of woensdag worden afgerond.

De weekplanners zijn geïmporteerd in Teletop, zodat leerlingen ook thuis gemakkelijk hun planners kunnen raadplegen. Bij huiswerk kan worden verwezen naar Teletop!.

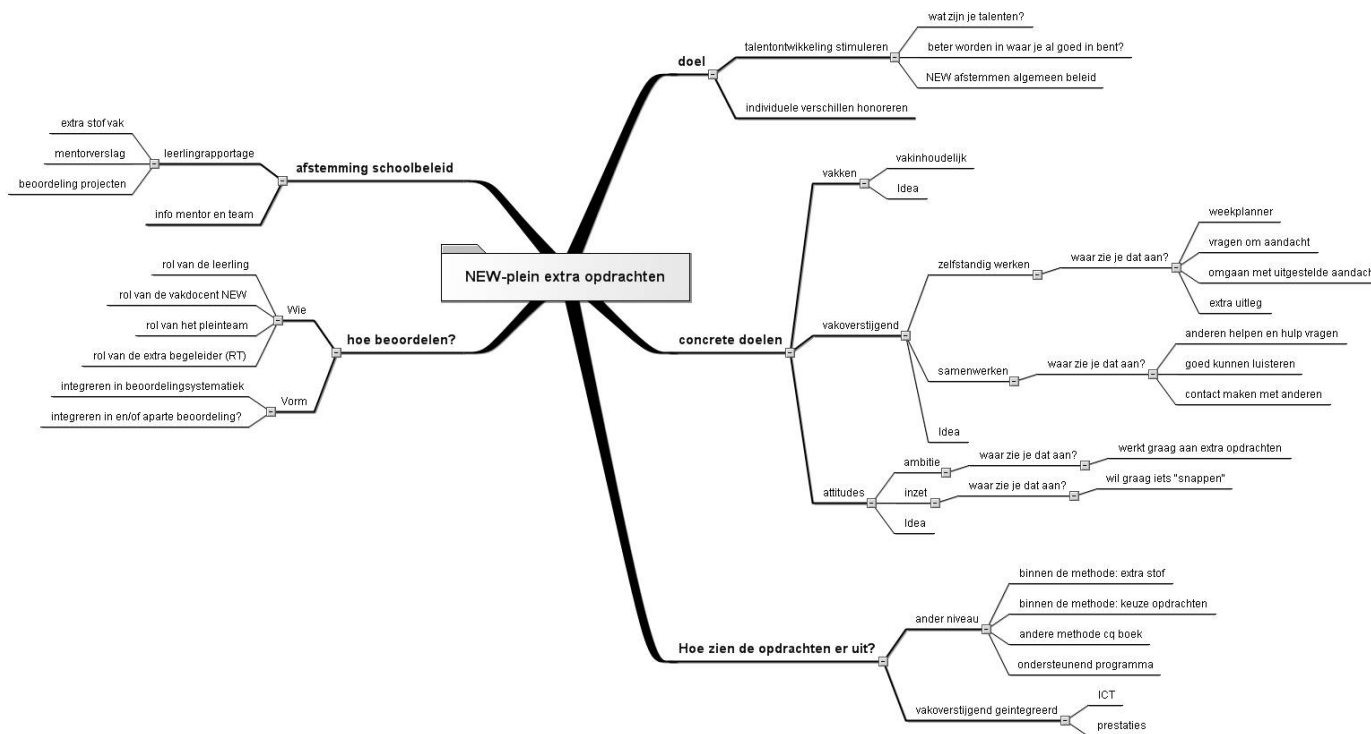
1.5. Extra instructie in collegezaal

Voor sommige groepjes leerlingen is extra instructie noodzakelijk. De docent bepaalt welk onderdeel hij uitlegt en de leerlingen bepalen voor zichzelf of zij wel of niet die instructie nodig hebben. En zijn uitzonderingen deze geef de docent aan. De momenten waarop instructie plaatsvindt en het thema worden aan het begin van het plein meegedeeld. Instructie duurt maximaal 25 min en vindt plaats tijdens de werk-/overlegfase.

1.6. De extra opdrachten

De basisgedachte achter het NEW-plein is dat leerlingen de mogelijkheid krijgen hun talenten optimaal te ontwikkelen. Dit realiseren we door leerlingen 'ruimte te geven', door hen te 'stimuleren' (hoge verwachtingen!) en door hen *uitdagende* extra opdrachten aan te bieden. In onderstaande mindmap hebben we het doel en de opzet van de extra opdrachten uitgewerkt.

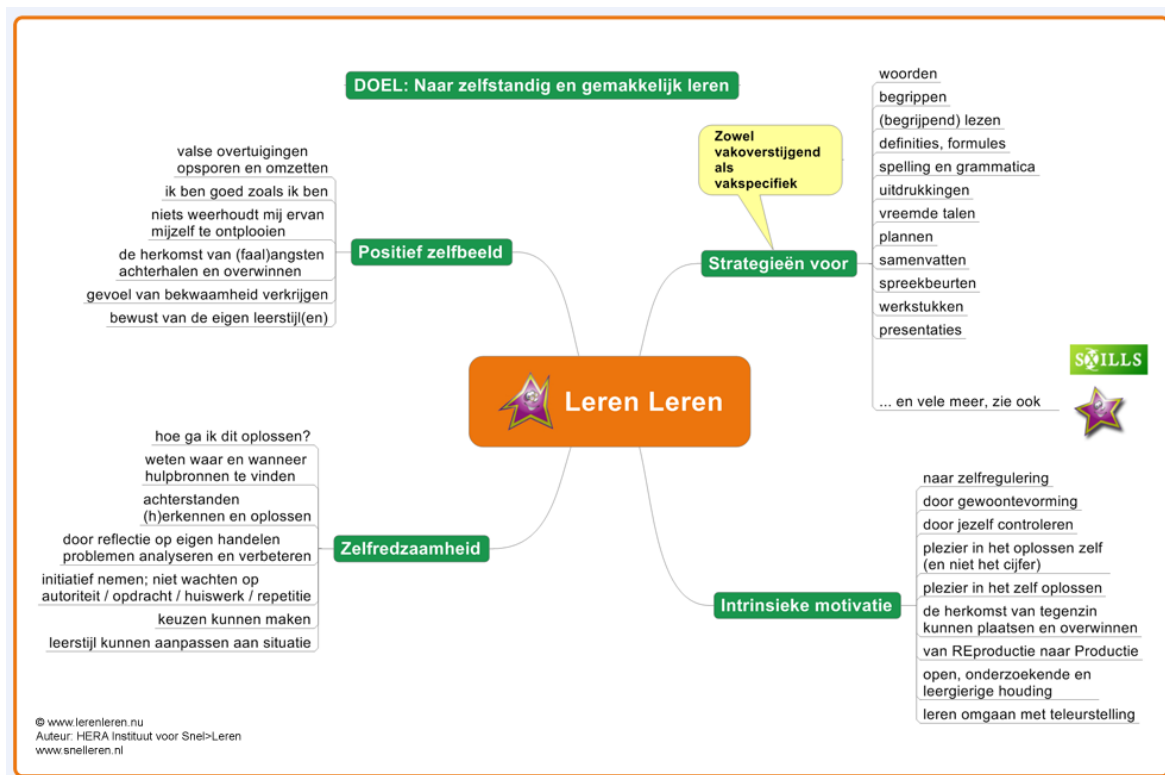

1.7 Algemene vaardigheden

Naast vakinhoudelijke kennis en vaardigheden die voor de afzonderlijke vakken van belang zijn spelen de ook algemene vaardigheden een belangrijke rol op het NEW-plein. Het betreft vooral de vaardigheden die een beroep doen op zelfstandigheid en zelfredzaamheid van leerlingen zoals het goed kunnen plannen,

keuzes kunnen maken, initiatief nemen, verschillende leerstrategieën toepassen, hulpbronnen kunnen vinden, samenwerken met medeleerlingen en reflecteren.

In onderstaand overzicht wordt ook de samenhang met attitudes en motivatie overzichtelijk in beeld gebracht.

1.7. Groeperen van leerlingen

Leerlingen werken ook op het plein in vaste heterogene pleingroepen. Deze groepen zijn niet dezelfde als de tafelgroepen van de stamgroep. De pleindocenten maken de groepsindeling. Per tafelgroep maximaal 4 leerlingen; criteria zijn: één leerlingen van elke klas en een evenwichtige verdeling van jongens/meisjes.

Leerlingen hebben een bepaalde mate van vrijheid bij het kiezen van de pleingroep. In de eerste klas worden de pleingroepen in de eerste periode (tot ongeveer de herfstvakantie) door de docenten ingedeeld. Dit was de bedoeling, we zijn nog niet uit met de groeplindeling voor komend schooljaar.

1.8. Begeleiden van leerlingen 'Pleinmanagement'

In principe worden tijdens de pleinactiviteiten dezelfde regels gehanteerd als in de reguliere lessen. Het werken met een grote groep leerlingen in één ruimte vraagt echter om enkel aanvullende regels/afspraken. Deze regels zijn uiteraard vooraf met de leerlingen besproken.

We hebben de volgende regels toegevoegd.

- stiltemoment is absolute stilte; docentenoverleg in uiterste geval fluisterend
- alle docenten zijn beschikbaar voor inhoudelijke vragen (tijdens het werkoverleg moment!)
- bij afwijkend leerlingengedrag: escalatie ladder toepassen en bij langdurig doorzetten van dit gedrag wordt het terug komen om 15:15

Escalatieladder (in de beginfase van het plein werkte dit goed!)

- stiltemoment
  - geen waarschuwingen – meteen apart zetten
  - geen aansporing (wel in fluistermoment)
  - ondersteunen in stilte moment: nee, nakijken mag wel.
- fluistermoment (fluisteroefeningen voor de start!)
  - 1 non-verbaal waarschuwen
  - 2 individueel aanspreken
  - 3 apart zetten

Discussies met leerlingen voor je buiten de Pleinruimte.

1.9 Bespreken van opdrachten

Controle door leerkracht (eigen vak) in het reguliere uur. Gezamenlijk bespreken van gemaakte opdrachten tijdens pleinles laten we voorlopig liggen. In de pleingroep kunnen leerlingen door middel van samenwerkend leren elkaar aanspreken, helpen en vragen beantwoorden; dit bevordert eveneens zelfstandiger werken en 'uitgestelde aandacht'.

- Controle van leerlingenwerk mag door docent ook op het NEW-plein gedaan worden
- Berispen of apart zetten: 1 op 1 – dus er naar toe lopen.
- Docent die een leerling apart zet; is degene die hem terug mag zetten

Nakijken doen leerlingen zelfstandig op de nakijktafels: elke leerkracht heeft 3 correctiemodellen op z'n eigen bureau. (we overwegen om een correctiehoek te maken)

Het is belangrijk dat er wekelijks bekeken word naar de vooruit gang van de leerling. (we overwegen een extra werk uur om 15:15 te plannen en deze is bedoeld voor kinderen die hun weektak niet af hebben.)

1.10 Evalueren van leerlingenontwikkeling op het plein (resultaten en vaardigheden/competenties)

- Het bespreken van de ontwikkeling van leerlingen komt in het wekelijkse/kan ook om de week overleg van de NEW-plein- docenten aan de orde; indien gewenst ook in het team/mentoroverleg. De docenten houden op het plein in een apart schrift opvallende gebeurtenissen en andere observaties bij, zodat er geen informatie verloren gaat.
- De beoordeling van extra opdrachten wordt verwerkt op het rapport.

